

Utlandsägda företag

2005

NV1502

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Internationella företag

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik. ITPS är statistikansvarig myndighet.

A.4 Ansvarig

Statistikansvarig myndighet: Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS)

Adress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Kontaktperson: Markus Lindvert

Telefon: 063-16 66 36

Telefax: 063- 16 66 01

E-post: markus.lindvert@itps.se

A.5 Producent

ITPS i samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB)

Adress: Klostergatan 23, 701 89 Örebro

Kontaktperson: Nina Grönborg

Telefon: 019-17 68 41

Telefax: 019-17 69 64

E-post: nina.groenborg@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Partiell uppgiftsskyldighet föreligger från och med undersökningsåret 2004 för denna undersökning, enligt ITPSFS 2005:01. Förutom insamling av uppgifter via postenkäter och elektroniska enkäter görs också en samkörning mot SCB:s Företagsdatabas (FDB).

Införandet av uppgiftsskyldighet föregicks av en remiss där bland annat Näringslivets regelnämnd (NNR) som fått näringslivets förtroende att samråda med myndigheter tillfrågats om synpunkter kring uppgiftslämnarplikten. När myndigheter föreslår nya eller ändrade föreskrifter och allmänna råd är de skyldiga att presentera en konsekvensanalys. NNR har en samordnande roll för näringslivet att granska dessa konsekvensanalyser. ITPS konsekvensanalys för undersökningen Utlandsägda företag ger dels en bedömning av vilka konsekvenser uppgiftslämnarplikten innebär samt en tids- och kostnadsbedömning för företagen av att besvara enkäten.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (SFS 1980:100) och i övrig verksamhet gäller sekretess enligt 8 kap 6 § i sekretesslagen.

Vid utlämnande av identitetsuppgifter på företag, t.ex. namn på företag, organisationsnummer, adress, telefon, bransch, storleksklass (efter antalet anställda) och nationalitet tillämpas 8 kap 6 § i sekretesslagen.

Uppgifter om utländskt ägande, land och ägarkontroll lämnas till det allmänna företagsregistret BASUN i enlighet med förordningen (SFS 1984:692) om det allmänna företagsregistret. Uppgifterna i BASUN omfattas inte av sekretess.

A.8 Gallringsföreskrifter

Alla allmänna handlingar inom ramen för statistiken Utlandsägda företag bevaras tills vidare. Gallringsutredning planeras.

A.9 EU-reglering

EU arbetar med en förordning avseende statistik om internationella företag, (Regulation of the Parliament and of the Council On Community statistics on the structure and activity of foreign affiliates), vilken avser både utlandsägda företag (inward investment) och svenska företag med verksamhet i utlandet (outward investment). Förordningen är ännu ej fastställd. Enligt förordningen är statistiken över internationella företag obligatorisk för medlemsländerna att leverera till Eurostat. Enligt förordningen skall året för ikraftträdandet utgöra första referensår för den obligatoriska leveransen till Eurostat avseende utlandsägda företag. Medlemsländerna har haft möjlighet att lämna synpunkter på den kommande förordningen.

A.10 Syfte och historik

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) är sedan 1 januari 2001 statistikansvarig myndighet för officiell statistik enligt lag om den officiella statistiken (SFS 2001:99) och bilaga till förordning (SFS 2001:100) om den officiella statistiken *Internationella företag*. ITPS tog över detta ansvar från Närings- och teknikutvecklingsverket, NUTEK. I åtagandet ingår bland annat att genomföra en undersökning av utlandsägda företag i Sverige.

Undersökningen om utlandsägda företag syftar till att belysa omfattningen och förändringar i det utländska ägandet av företag, filialer och arbetsställen i Sverige.

A.11 Statistikanvändning

Uppgifter om företagens globalisering och dess omfattning och konsekvenser utgör viktiga underlag till närings- och handelspolitiken. De största användarna i Sverige är ITPS samt Närings- och Utrikesdepartementen. En stor användare av utlandsägda företag är Invest in Sweden Agency (ISA) som använder undersökningen som underlag för främjandet av utländska investeringar. Användarrådet för statistikområdet internationella företag består av representanter för: ITPS, Utrikesdepartementet, Näringsdepartementet, Svenskt Näringsliv, SNS, Invest in Sweden Agency, SCB, MM Partner, LO, TCO, SIF, Kommerskollegium, NNR samt handelshögskolorna i Jönköping och Stockholm.

Andra användare som är intresserade av dessa uppgifter är t.ex. företag, utländska handelsrepresentationer i Sverige, journalister, studenter, näringslivssekreterare i kommuner och regionalekonomier vid länsstyrelserna.

OECD erhåller årligen en rad ekonomiska data för offentliggörande i deras databas, Foreign Affiliates, och i särskilda publikationer. Även EU-kommissionens statistikorgan Eurostat erhåller en mängd data för offentliggörande i deras databas samt för diverse publikationer. FN-organet UNCTAD visar ett växande intresse för utlandsägda företag och har gett ut World Investment Directory, förutom den årliga publikationen World Investment Report.

A.12 Uppläggning och genomförande

Ägandeförhållanden i samtliga företag som finns i ITPS register över utlandsägda företag undersöks sedan 1996 årligen via postenkäter. I 2005 års undersökning infördes även webbenkäter.

Vid skapande av populationen hämtas först de utlandsägda företagen från fjolårets register. Detta register uppdateras med uppgifter från listor som ITPS tar fram från bl.a. tidningar, MM Partner, ISA och ambassader. Nya uppgifter om filialer hämtas från Skatteverket till SCB. Filialer utan fast driftsställe ingår ej. Direkt innan utskick hämtas nya uppgifter om utlandsägda företag från MM Partners koncernregister.

Post- och webbenkäterna består av tre olika varianter, där den mest omfattande skickas till koncernmoderbolaget i Sverige och en mindre omfattande skickas till dotterbolagen. En förenklad enkät skickas till filialerna. Enkäten skickas till VD i februari och undersökningen publiceras i juni på ITPS hemsida: www.itps.se.

Uppgifterna från enkätundersökningen samkörs sedan med identitetsuppgifter samt anställda från FDB.

A.13 Internationell rapportering

- OECD-rapportering

OECD-rapporteringen omfattar en rad ekonomiska variabler för offentliggörande i deras databas och i särskilda publikationer. Samkörning av ITPS register över internationella företag/koncerner och SCB:s Företagens ekonomi samt SCB:s Utrikeshandelsstatistik görs årligen. Rapporteringen sker med Excelltabeller via mail, rapporteringen är årlig.

- EU-rapportering

EU-rapporteringen omfattar ca 20 variabler för offentliggörande i deras databas samt för diverse publikationer. Samkörning av ITPS register över internationella företag/koncerner och SCB:s Företagens ekonomi samt SCB:s Utrikeshandelsstatistik görs årligen. Rapporteringen sker med Excelltabeller via mail, rapporteringen är årlig. Rapporteringen sker enligt gällande förordning, se A.9 EU-reglering

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande finns inga innehållsmässigt planerade förändringar.

Tydligare definitioner av utländskt ägande och nationalitet på företagen diskuteras inom flera internationella organisationer; EU, OECD, IMF, FN och WTO. En fråga gäller hur företag som ägs till lika delar av företag från olika

länder bör definieras. Detta har aktualiserats genom ett ökande antal företag som har två eller flera ägare i olika länder. I dagsläget redovisas dessa i gruppen ”delat ägande”.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Utlandsägda företag ingår i statistikområdet Internationella företag. Förutom publikationen utlandsägda företag ansvarar ITPS för framtagande och leverans av följande publikationer där statistik inom detta område ingår:

- FoU i internationella företag
- Strukturstudie av näringslivet i Sverige
- Svenskägda koncerner med verksamhet i utlandet

Svenskägda koncerner med verksamhet i utlandet

Årlig undersökning om de svenskägda koncernernas verksamhet i utlandet, undersökningen baserar sig på koncernernas årsredovisningar. De variabler som samlas in är antal anställda per land och koncernens bransch. Undersökningen har genomförts årligen sedan 1996.

Forskning och utveckling i internationella företag

Samkörning görs vartannat år av ITPS register över utlandsägda företag och SCB:s Forskning och Informationsteknologi. Undersökningen omfattar de 20 största industrikoncernernas FoU-verksamhet i Sverige och utlandet.

Strukturstudie av näringslivet i Sverige

Ekonomiska variabler samt jämförelser mellan utlandsägda företag, svenska internationella företag, nationella företag och näringslivet som helhet. Fördelningar per bransch och ägarland.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheter som redovisas är hur de utlandsägda företagen fördelar sig antalsmässigt efter olika aspekter på deras verksamhet. Ett flertal indelningar görs bland annat efter nationalitet, branschtillhörighet samt storleksklass med avseende på antal anställda.

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen är samtliga aktiva utlandsägda företag i Sverige samt utlandsägda företag med en stor ekonomisk betydelse. Statistiken omfattar alla identifierade företag där mer än 50 procent av röstvärdet innehas av en utländsk investerare. Med aktiva företag avses företag som:

- är registrerade för moms och/eller är registrerade som arbetsgivare och/eller är F-skatteregistrerat i momsbefriad bransch.
- moderbolag som inte är registrerade för moms eller som arbetsgivare, men har aktiva dotterbolag
- företag med stor ekonomisk betydelse, dvs. företag som har en balansomslutning på över 20 miljoner kronor eller ett aktieinnehav hos VPC på över 20 miljoner kronor.

Undersökningsobjekt är företag, filialer och arbetsställen. Enkäten vänder sig till moderbolag, dotterbolag och filialer. Därefter kompletteras denna med uppgifter

om arbetsställen från FDB. Filialer ingår i undersökningen sedan referensåret 1994, med undantag för de virtuella filialerna som inte ingår i undersökningen. De virtuella filialerna är filialer som är registrerade för skatt men som saknar fast arbetsställe. Dessa filialer kan inte enkätundersökas så därför kan vi inte samla in någon information om dessa. Det gör att de inte redovisas tillsammans med övriga företag.

1.1.2 Variabler

Statistiken utgår från bestämning av ägandeförhållanden och nationalitet på studerade företag per 31 december. Därefter kompletteras dessa uppgifter så långt som möjligt med andra undersökningar för att reducera uppgiftslämnandet.

Med ägande avses det företag i utlandet som kontrollerar respektive kan utöva inflytande över företagets verksamhet i Sverige. Ägandet och företagets nationalitet bestäms efter den yttersta utländska investerarens röstvärde i företaget. Detta röstvärde måste överstiga 50 procent för att företaget ska definieras som utlandsägt.

En utländsk investerare som innehar mer än 50 procent av aktiernas röstvärde har entydigt ett dominerande inflytande över företagets verksamhet. I de fall där ägarskapet är delat mellan två eller fler länder är det betydligt svårare att fastställa hur omfattande inflytande de har eller utövar i praktiken. Företag vars ägarskap är delat mellan två eller flera länder redovisas som en egen grupp, ”delat ägande”. Gruppen omfattar företag som kontrolleras av två eller flera utländska ägare med olika nationalitet vilka tillsammans innehar aktier med ett röstvärde som är högre än 50 procent. Företag med delat ägande där 50 procent av aktiernas röstvärde innehas av en svensk ägare räknas fortfarande som svenskägda och ingår således inte i denna statistik.

Om uppgift om ägarland saknas eller ej kan bestämmas av andra skäl anges ”land ej specificerat” i tabellerna.

Nedan redovisas variabler från respektive källa; enkätvariabler för utlandsägda företag samt variabler från företagsregistret.

Utlandsägda företag: Enkätvariabler

Variabler som samlas in för moderbolag i Sverige:

Utlkod	Om företaget är utlandsägt eller svenskägt
Ejverksam	Om företaget är nedlagt finns alternativ; likvidation, konkurs, avregistrering och fusion (namn på nytt företag samt organisationsnummer)
EjUtlagdAr	Det årtal som företaget har lagts ned eller blev svenskägd
VerksSedan	Det årtal som företaget har bedrivit verksamhet i Sverige sedan
UtlTidigare	Det årtal som företaget för första gången blev utlandsägt
Etablform	Förvärv, fusion, nyetablering, joint venture
MajAgare	Namn på närmsta utländska ägare
MajLand	Investerarland (närmaste direkta ägare i utlandet)
KoncAgare	Koncernens yttersta ägare, dvs. det företag som inte ägs till mer än 50 procent av någon annan investerare)
KoncLand	Ursprungsland (sätet för koncernens yttersta ägare)
EuHk	Förekomst av europeiskt huvudkontor/land (besvaras endast av utomeuropeiska företag)
Dotterbolag	Namn och organisationsnummer på företagets dotterbolag, dotterdotterbolag etc.

OrgnrMtfg	Organisationsnummer för ev. nytt moderbolag
RegHK	Förekomst av regionalt huvudkontor/region
Övrigt:	Kontaktperson, telefon, e-post, webbadress till företaget

Variabler som samlas in för dotterbolag i Sverige:

Utlkod	Om företaget är utlandsägt eller svenskägt
Ejverksam	Om företaget är nedlagt finns alternativ; likvidation, konkurs, avregistrering och fusion (namn på nytt företag samt organisationsnummer)
EjUtlagdAr	Det årtal som företaget har lagts ned eller blev svenskägd
VerksSedan	Det årtal som företaget har bedrivit verksamhet i Sverige sedan
UtlTidigare	Det årtal som företaget för första gången blev utlandsägt
Etablform	Förvärv, fusion, nyetablering, joint venture

OrgnrMtfg	Organisationsnummer för moderbolag i Sverige
Namn	Namn på moderbolaget i Sverige
YtterstaAgare	Koncernens yttersta ägare, dvs. det företag som inte ägs till mer än 50 procent av någon annan investerare
YtterstaLand	Ursprungsland (sätet för koncernens yttersta ägare)
Övrigt:	Kontaktperson, telefon, e-post, webbadress till företaget

Variabler som samlas in för filialer i Sverige:

Utlkod	Om filialen är utlandsägd eller svenskägt
Ejverksam	Om filialen är nedlagt finns alternativ; likvidation, konkurs, avregistrering och fusion (namn på nytt företag samt organisationsnummer)
EjUtlagdAr	Det årtal som filialen har lagts ned eller blev svenskägd
VerksSedan	Det årtal som filialen har bedrivit verksamhet i Sverige sedan
Etablform	Förvärv, fusion, nyetablering, joint venture
KoncBolag	Namn på utländskt koncernbolag
KoncLand	Investerarland (närmast direkta ägare i utlandet)
YtterstaAgare	Koncernens yttersta ägare, dvs. det företag som inte ägs till mer än 50 procent av någon annan investerare
YtterstaLand	Ursprungsland (sätet för koncernens yttersta ägare)
Övrigt:	Kontaktperson, telefon, e-post, webbadress till företaget

Utlandsägda företag: Identitetsuppgifter m.m. från företagsregistret, FDB

Anst	antal anställda enligt FDB
Bransch	bransch (SNI 2002)
CFARNr	arbetsställets idnummer
Ftgstat	företagsstatus
Jurform	juridisk form
Kommun	kommunkod
Lan	länskod
Namn	företagsnamn
Sektor	sektor
Stkl	storleksklass
adress, postnummer och telefonnummer	

Definitioner av variablerna

Antal anställda: Antal personer som arbetar i ett företag vid årets slut och ej medelantalet anställda.

Arbetsställe: Alla verksamma företag har minst ett arbetsställe. Med

arbetsställe avses varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där företaget bedriver verksamhet. Arbetsställen per län redovisas i rapporten för att få en bättre regional fördelning av de utlandsägda företagens verksamhet i Sverige. Nedanstående villkor måste uppfyllas om ytterligare arbetsställen ska bli verksamma för ett företag:

- det ska förekomma någon typ av verksamhet (näringsgren)
- det skall finnas en plats där verksamheten bedrivs (geografiskt avgränsad)
- verksamheten skall bedrivas under en längre tid (stadigvarande)
- det skall finnas anställd personal (minst en halv årsperson)

Filial: En filial är ett utländskt företags avdelningskontor med självständig förvaltning i Sverige. Ett och samma företag får bara ha en filial i Sverige. Ett utländskt företag som vill driva näringsverksamhet i Sverige utan att registrera ett dotterbolag, ska normalt registrera en filial.

Några typiska drag för en filial är:

- Filialen är inte en separat juridisk person utan en del av det utländska företaget.
- Filialen lyder under svensk lag och svenska myndigheters beslut, när det gäller rättsförhållanden som uppkommer i samband med verksamheten i Sverige.
- Filialen har inget aktiekapital, utan dess tillgångar och skulder är en del av det utländska företags totala förmögenhetsmassa.
- En filial ska ha egen bokföring. Bokföringen ska vara skild från det utländska företaget, bland annat för att en särskild årsredovisning ska kunna lämnas för filialen.

Fusion: Sammanslagning av två självständiga företag till ett nytt företag.

Företag: Juridisk enhet eller bokslutsenhet

Koncern: En koncern består av minst två företag, ett moderbolag och ett dotterbolag. Varje bolag är en egen juridisk person och har ett huvudkontor (säte). En stor koncern har förutom moderbolag även ett koncernmoderbolag, som vanligen är den yttersta ägaren i koncernen. Olika verksamhetsområden kan ha olika moderbolag som ansvarar för ett antal dotterbolag. I stora globala koncerner kan en koncernmoder ha egna moderbolag som i sin tur har dotterbolag i olika länder. Alternativt är dotterbolagen organiserade direkt under en koncernmoder.

Konkurs: Konkurs innebär att i princip alla tillgångar som en skuldsatt person eller ett företag har tas om hand och används för att betala av alla skulder som personen eller företaget har. Ett företag försätts i konkurs då tingsrätten beslutat om detta, verksamheten upphör därefter.

Likvidation: Likvidation kan vara ett alternativ till konkurs. Det finns både frivillig- och tvångslikvidation beroende på vilken företagsform som bedrivits. Förutsättningen för att ett bolag kan upplösas genom likvidation är att bolagets tillgångar räcker till att betala av skulderna. Om bolaget har mer skulder än tillgångar, kan bolaget inte upplösas genom likvidation utan genom konkurs. Innebörden av likvidationen är att verksamheten avvecklas och skulderna betalas. Eventuellt överskott skiftas på delägarna.

Virtuella filialer: Filialer som är registrerade för moms och eller är F-skatteregistrerat i momsbefriad bransch men som saknar fast arbetsställe i Sverige.

Ägarland (ursprungligt): Koncernmoderns eller den yttersta ägarens hemvist.

1.1.3 Statistiska mått

Huvuddelen av uppgifterna redovisas som summor och aggregat. I vissa fall redovisas andelar, t.ex. utlandsägda företags andel av det totala näringslivets omsättning, anställda, förädlingsvärde m.m.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Uppgifterna redovisas i olika gruppindelningar, vilka också korstabuleras. De vanligaste indelningarna är:

- bransch
- ägarland
- region (län, kommun)
- storleksklass

Branschindelning sker enligt svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI 02) sedan referensåret 2003. Denna branschindelning motsvarar EU:s NACE Rev. 1.1 och ISIC Rev. 3 som används av OECD. Detaljeringsnivån är i de flesta fall tvåsiffrig SNI. I de tabeller som har värden för tidigare år används (SNI92).

Branschkodningen sker enligt så kallad NgS-bransch (näringsgren statistik-betjänad bransch) dvs. företagets betjänade bransch. Detta innebär att i de fall företaget är en hjälpverksamhet får det samma bransch som företaget det betjänar. I de fall NgS-bransch saknas används istället Ng-bransch. Ng-bransch (näringsgren egen bransch) är företagets verkliga bransch som återspeglar dess verksamhet.

Fördelningarna av företag på ägarländer baseras på uppgifter om koncernens yttersta ägare som inte ägs till mer än 50 procent av någon annan. Antal arbetsställen och antal anställda redovisas per län och på storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö samt övriga kommuner. Antal företag och antal anställda är fördelade på storleksklasser enligt EU-kommissionens rekommendation; 0, 1-9, 10-49, 50-249, 250-449, 500-. Små företag har färre än 50 anställda och medelstora företag har mellan 50 och 249 anställda.

1.1.5 Referenstider

Statistiken avser utlandsägda företag år 2005. Materialet baseras på enkätuppgifter om ägarförhållandena per den 31/12 2005.

1.2 Fullständighet

Statistiken beskriver företag där den utländske ägaren innehar mer än 50 procent av aktiernas röstvärde och därmed har ett entydigt dominerande inflytande över företagets verksamhet. I de fall där ägarskapet är delat mellan två eller fler länder är det betydligt svårare att fastställa hur omfattande inflytande de har eller utövar i praktiken. Dessa redovisas i en separat grupp, delat ägande. Företag med delat ägande där 50 procent av aktiernas röstvärde innehas av en svensk ägare räknas som svenskägda och ingår således inte i denna statistik.

De företag som tillkommer i undersökningen behöver inte vara *nya* utlandsägda företag utan kan även vara företag som varit utlandsägda sedan tidigare, men som inte funnits med i registret. En ökning av antalet utlandsägda företag ett visst undersökningsår kan således även bero på förbättrad täckning.

Antalet utlandsägda filialer som är registrerade för skatt men som saknar fast arbetsställe, så kallade virtuella filialer var år 2005 9 891 stycken. Av dessa var endast 419 aktiva. Endast 161 av de virtuella filialerna hade några anställda i Sverige. Dessa filialer kan av praktiska orsaker inte undersökas med enkät

eftersom de inte bedriver någon stadigvarande verksamhet på en adress i Sverige. Dessa filialer ingår inte i rampopulationen utlandsägda företag men dess omfattning redovisas i separat tabell från och med undersökningsåret 2004.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Registret innehåller uppgifter om alla kända utlandsägda företag. Genom avstämning av MM Partners koncernregister och andra offentliga källor som databaser och tidningar erhålls nya uppgifter om utlandsägda företag. MM Partners koncernregister baseras på årsredovisningar vilket innebär en eftersläpning av uppdateringen av nya företag. De företag som tillkommer i registret respektive undersökningsår behöver således inte vara nya utlandsägda företag utan kan även vara företag som varit utlandsägda sedan tidigare, men som inte funnits med i registret. En ökning av antalet utlandsägda företag kan följaktligen inte enbart sägas bero på ägarförändringar ett visst år. En ökning av antalet utlandsägda företag ett visst undersökningsår kan således även bero på förbättrad täckning. Förändringar i statistiken kan även bero på förändringar i populationen utlandsägda företag. Hela koncerner kan från ett år till ett annat ändra nationalitet. En koncern eller ett företag som ena året var utlandsägt kan nästa år vara svenskägd och vice versa. Inom koncerner beror förändringarna framförallt på köp, försäljningar och nedläggningar av bolag. Att förändringar i population kan ha stort genomslag på statistiken bör särskilt beaktas vid tolkningen av utvecklingen i särskilda länder och för enskilda branschgrupper. Populationsförändringarna försvårar även jämförelser över tiden.

Statistikens ändamål är att ge en indikation på hur många företag som var utlandsägda respektive år. Samt från vilka länder de ägs och vilka branscher de tillhör. Jämförelser över tiden för enskilda ländergrupper och branscher skall göras med försiktighet då populationsförändringar som nämnts ovan kan få stor genomslagskraft.

2.2 Osäkerhetskällor

Det är främst metoden att finna nya utlandsägda företag och bortfallet som orsakar problem i undersökningen.

2.2.1 Urval

Registret över utlandsägda företag omfattar samtliga kända aktiva företag där mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av en utländsk ägare.

2.2.2 Ramtäckning

Registret över utlandsägda företag kan innehålla både över- och undertäckning. Övertäckning innebär att registret kan innehålla företag som inte är utlandsägda. Detta rör i första hand företag som tidigare varit utlandsägda, men som har övergått i svensk ägo och inte har besvarat enkäten.

Undertäckning innebär att företag som egentligen tillhör undersökningspopulationen saknas. Undertäckningen innebär att företag som är utlandsägda inte finns med i registret. Det kan tex. röra sig om företag som förvärvats under året och som vi ej fått uppgift om, eller företag som sedan tidigare är utlandsägda och som saknas i registret. Då ingen helt tillförlitlig källa för att uppdatera för samtliga förvärv och nyetableringar finns är undertäckningen svår att kvantifiera. Dessa problem har minskat sedan total-

undersökningar introducerades 1996. Vidare är definitionen av utlandsägda företag i vissa gränsfall oklar, varför tillämpade definitioner kan medföra både under- och övertäckning.

Slumpfel uppstår vid statistiska urvalsundersökningar och finns därför inte i denna undersökning om antal företag och antal anställda, eftersom detta är en totalundersökning.

2.2.3 Mätning

Ägandeförhållanden i samtliga företag (moderbolag, dotterbolag och filialer) som finns i ITPS register över utlandsägda företag undersöks årligen via post enkäter. Från och med undersökningsåret 2005 infördes även ett elektroniskt alternativ. Övriga variabler hämtas från FDB.

2.2.4 Svartsbortfall

Uppdatering av utlandsägda registret sker via en enkät. Inför 2004 års undersökning infördes uppgiftslämnarplikt vilket minskat bortfallsandelen betydligt jämfört med tidigare år. I 2005 års undersökning var svarsfrekvensen 82,9 procent. Bortfallet för moderbolagen var 17,6 procent, för dotterbolagen 15,6 procent och för filialerna 20,0 procent. Stora ansträngningar läggs ner på att få korrekta uppgifter från de bolag som har många dotterbolag och många anställda. Av de företag med fler än 200 anställda är bortfallet endast 0,5 promille (6 företag). Det faktiska bortfallet rör små företag med få anställda.

För företag som inte besvarat enkäten detta år, tas uppgifter om ägarförhållanden från föregående års uppgifter. Aktivitetsbegrepp samt uppgifter om anställda uppdateras från FDB. I de fall uppgifter om ägarförhållandena saknas för stora företag har dessa frågor uppdaterats med hjälp av direktkontakt med företagen eller via årsredovisningen.

2.2.5 Bearbetning

Databeredningen, dvs. dataregistrering och kodning har gjorts med hjälp av skanning. Därefter har uppgifterna verifierats och granskats. Även material som inkommer via elektronisk enkät genomgår granskning. Det kan således finnas avvikelser mellan enkätsvar och elektroniskt lagrade data, men dessa är troligtvis försumbara.

2.2.6 Modellantaganden

Om företagen har svarat att de inte längre är utlandsägda eller ej längre är aktiva ska de även fylla ifrån vilket år detta gäller. Om företagen inte besvarat denna fråga imputerats den med samma år som undersökningsåret. Utöver detta har inga imputeringar gjorts.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått har ej redovisats, då vi ej använder den typen av skattningar som kräver sådan redovisning.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Samtliga aktiva utlandsägda företag ingående i registret plus samtliga aktiva nytillkomna företag undersöks årligen. Data för utlandsägda företag publiceras i slutet av juni varje år.

3.2 Framställningstid

Med framställningstid menas här tiden från referensperiodens slut till under-

sökningens färdigställande. Framställningstiden för uppgifter om utlandsägda företag var 6 månader 2006 för data avseende 2005.

3.3 Punktlighet

Enkätundersökningen av utlandsägda företag 2005 publicerades enligt plan, i juni 2006.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen om utlandsägda företag har genomförts på ungefär samma sätt under perioden 1987-1993. I samband med publicering av årgång 1994 infördes redovisning enligt SNI 92, och samtidigt utökades publiceringen väsentligt på ett flertal punkter. För de övergripande tabellerna redovisades siffror omräknade till SNI 92 tillbaks till 1990 för jämförbarhetens skull. Genom utökade insatser sedan 1994 samt genom totalundersökningar av moderbolag, dotterbolag och filialer från undersökningsåret 1996 har täckningen av utlandsägda företag förbättrats avsevärt. Tidigare undersöktes samtliga nytillkomna företag och knappt hälften av de befintliga företagen i registret. Vidare skickades tidigare enkäter enbart till moderbolaget i Sverige.

Detta utvecklingsarbete försvårar jämförbarhet över tiden. Inga korrigeringar har gjorts för data före 1996. Bäst jämförbarhet och minst felaktigheter finns från referensåret 1996 och framåt.

År 2001 infördes gruppen ”delat ägande” som en egen redovisningsgrupp. Gruppen omfattar företag som kontrolleras av två eller flera utländska ägare med olika nationalitet vilka tillsammans innehar aktier med ett röstvärde som är högre än 50 procent. Tidigare delades varje variabels värde upp mellan ägarländerna. Om t ex. ett företag var 50/50-ägt fick varje land hälften av de anställda, osv.

Från och med undersökningsåret 2003 sker redovisning enligt SNI 2002.

En förändrad definition av aktiva företag infördes för undersökningsåret 2003. Detta år ingick samtliga utlandsägda företag som inte var avregistrerade hos PRV på grund av konkurs, likvidation eller fusion. Dessutom ingick moderbolag som inte är registrerade för mervärdesskatt eller som arbetsgivare, men som har aktiva dotterbolag betraktas också som aktiva. Dessutom betraktas företag med stor ekonomisk betydelse, dvs. företag som har en balansomslutning på över 20 miljoner kronor eller ett aktieinnehav hos VPC på över 20 miljoner kronor. Detta medförde att många företag tillkom i undersökningen detta år.

Till 2004 års undersökning ändrades aktivitetsbegreppet åter vilket ledde till att många företag utgick ur registret. Från och med 2004 års undersökning används enbart nedanstående aktivitetsstatus: ett företag betraktas som aktivt om det bedrev aktiv näringsverksamhet föregående årsskifte. Med aktiv näringsverksamhet avses företag som är registrerade för moms och/eller är registrerade som arbetsgivare och/eller är F-skatteregistrerat i momsbefriad bransch. Moderbolag som inte är inaktiva, men som har aktiva dotterbolag betraktas också som aktiva. Dessutom inkluderas företag (endast juridiska personer) med stor ekonomisk betydelse, dvs. företag som har en balansomslutning på över 20 miljoner kronor eller ett aktieinnehav hos VPC på över 20 miljoner kronor. Antalet anställda påverkades inte av den ändrade definitionen i 2003 års undersökning och de företag som berördes var i

huvudsak små med få eller inga anställda.

Nya enkätfrågor kring orsaker till att företagen upphört att vara utlandsägda och aktiva infördes i 2004 års undersökning. Detta möjliggjorde ett snabbare utträde ur registret för verksamheter som upphör.

Branschkodningen ändrades i och med undersökningsåret 2004 från så kallad Ng-bransch (näringsgren egen bransch) till NgS-bransch (näringsgren statistikbetjänad bransch). Ng är företagets verkliga bransch som återspeglar dess verksamhet, medan NgS är företagets betjänade bransch. Detta innebär att i de fall företaget är en hjälpverksamhet får det samma bransch som företaget det betjänar. I de fall NgS-bransch saknas används istället Ng-bransch.

I och med 2004 års undersökning redovisades för första gången antalet virtuella filialer per bransch i en tabell.

Svarsplikt infördes på enkäterna infördes till 2004 års undersökning vilket förbättrade svarsfrekvensen från 72,4 procent 2003 till 84,8 procent 2004. I 2005 års undersökning var svarsfrekvensen 82,9 procent.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Variabler som hämtas från FDB kan jämföras med motsvarande uppgifter för andra företagsgrupper eller hela näringslivet.

Internationell jämförbarhet

Uppgifter om utlandsägda företag publiceras både av OECD och Eurostat, vilket möjliggör internationella jämförelser.

ITPS deltar aktivt i OECD:s utveckling av en manual för globaliseringsindikatorer och harmonisering av definitioner. Hittills har OECD främst publicerat uppgifter om utlandsägda industriföretag och Eurostat om utlandsägda tjänsteföretag.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Samkörningar av enkätundersökningen av utlandsägda företag och annan statistik hos SCB görs. Som nämnts i avsnittet om variabler varierar täckning och definitioner i de olika källorna. Det kan innebära problem att tolka statistiken. Några variabler som särskilt bör uppmärksammas är antal företag och antal anställda.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Utlandsägda företag ingår i Sveriges officiella statistik. Uppgifter om utlandsägda företag har publicerats både i tryckta publikationer och på ITPS hemsida www.itps.se. Sedan 1999 ingår en undersökning av utlandsägda företag också i en publikation om forskning och utveckling i Internationella företag. Denna undersökning genomförs vartannat år och publiceras tillsammans med forskning och utveckling i stora svenska industrikoncerner. Dessutom ingår utlandsägda företag i publikationen Strukturstudie av näringslivet i Sverige.

På ITPS hemsida finns publicerade rapporter om Utlandsägda företag och Utlandsägda företag – ekonomiska uppgifter från år 1995, Strukturstudien i Sverige finns från år 1996 och Forskning och utveckling i internationella företag finns från år 1997.

Även OECD, Förenta Nationerna, UNCTAD och Eurostat publicerar statistik om utlandsägda företag.

5.2 Presentation

Statistik publikationerna innehåller text, tabeller och diagram för ett urval av de insamlade uppgifterna.

5.3 Dokumentation

Förutom i denna produktbeskrivning finns metoderna dokumenterade i de statistikrapporter som publiceras. Detaljerade uppgifter om FDB återfinns på SCB:s hemsida.

5.4 Tillgång till primärmaterial

ITPS och SCB kan på beställning göra specialbearbetningar av statistiken utlandsägda företag. Ytterligare information om statistiken kan erhållas från ITPS eller SCB.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar kan Ni kontakta Markus Lindvert (ITPS) på tel. 063-16 66 36, e-post: markus.lindvert@itps.se eller Nina Grönborg (SCB) på tel. 019-17 68 41, e-post: nina.groenborg@scb.se.

2006-07-24